



Zazaca Yazılan Eserlere Dair Bir Bibliyografya (1899-2014) (A Bibliography Of Works That Written About Zaza 1899-2014)

Murat VAROL¹

Özet

Yüzyıllarca sözlü geleneğini koruyan, onu nesilden nesile aktaran Zazaca, yazılı geleneğe çok sonradan dâhil olmuştur. Mevcut verilere göre Zazacanın ilk yazılı eseri 1899 yılına aittir. Yazıyla geç dönemlerde tanışma, Zazacaya edebî eserler yönünden de olumsuz yansımasıdır. Nitekim Zazaca bugün eski edebiyatı, halk edebiyatını ve modern edebiyatı bir arada yaşamaktadır. Günümüzde verilen eserlerin büyük bir çoğunluğunu modern türler oluştursa da halk edebiyatı ürünleri derlenmeye devam etmekte, eski edebiyat ürünleri de medrese mollaları tarafından kaleme alınmaktadır. Bu çalışmada, Zazacanın yazı ile tanıştığı ilk dönemden günümüze kadar gelen sürede verilen eserlerin bir bibliyografyası sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zazaca, Zaza dili, Eski edebiyat, Halk edebiyatı, Modern edebiyat.

Abstract

Zaza which protected the oral tradition for centuries, has been transmitted from generation to generation in written tradition much later. According to available data, the first written work of Zaza belongs to the year of 1899. Meeting with writing in late, Zaza was affected negatively in terms of literary works. In fact, today old literature, folk literature and modern literature are existed

¹ Öğretim Görevlisi, Bingöl Üniversitesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Zaza Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, mvarol@bingol.edu.tr

in Zaza together. Although, a large majority of the current works are modern genres, products of folk literature continue to be collected, and products of old literature are written by madrassa's mullahs. In this study, a bibliography of the Zaza works has been presented from the writing in first period to the present time.

Key Words: Zaza, Language of Zaza, Old literature, Folk literature, Modern literature.

Giriş

Bir dile ait yazılı eserlerin bibliyografyasını oluşturmak veya bir diğer ifade ile envanterini meydana getirmek, oldukça ciddi ve zor bir iştir. Özellikle Zazaca gibi yazılı hayata geç başlamış ve basılan eserler için iyi bir iletişim ağının olmadığı düşünüldüğünde, bu daha da zor bir hale gelmektedir. Zazaca yayımlanan eserlerin bir bölümü, herhangi bir yayınevi bünyesinde basılmadığı için; bu eserlere ulaşmak daha da zor olmaktadır.

Bu çalışma için Türkiye'deki birçok yayınevini eser kataloğu incelendi, büyük kütüphanelerin arşivleri tarandı ve kitle iletişim araçları vasıtasıyla görsel medyada yer alan Zazaca eserler ile ilgili haberler gözden geçirildi. Bunun sonucunda ise ulaşılan eserler ya temin edilerek ya da künyesine ulaşılarak, bu çalışmada yer verildi. Ayrıca Zazaca ile ilgili web sitelerinin arşivleri de incelemek, buralarda künyesi verilen eserlerden yararlanılmıştır. Öte yandan birçok yayınevine telefon, mail veya posta yolu ile ulaşılarak; bu yayınevleri tarafından basılan Zazaca eserler temin edilmiş veya künyelerine ulaşılmıştır.²

1. Zazaca'nın Yazılı Serüvenine Kısa Bir Bakış

Yüzyıllarca halkın belleğinde canlılığını koruyan ve nesilden nesile aktarılan Zazaca, yazılı gelenek ile çok geç dönemlerde tanışmıştır. Bugünkü mevcut verilere göre Zaza dilindeki ilk eser, 1899 yılında bir medrese hocası olan Ahmedê Xasi tarafından basılan mevlit eseridir. 1901'de Osman Efendi tarafından yazılan mevlitten sonra ise, uzun bir suskunluk dönemi yaşanmıştır. Cumhuriyet'in kurulduğu 1923'ten 1980'lere kadar, Zazacanın yazılı eserlerini görmek pek de mümkün olmamıştır.

Çok fazla eserin olmadığı bu dönemlerde, daha çok süreli yayınlar - özellikle de dergi yayıncılığı - üzerinden az da olsa yazılı dil ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu dönem aynı zamanda Zazacanın farklı yazım türleri ile tanışma dönemi olmuştur. Zira roman, hikâye, tiyatro, biyografi gibi modern türler, bu

2 Bu konuda özellikle Tij, Vate, Roşna, Kalan, Arya, Kardelen yayınevleri önem arz etmektedir. Ayrıca www.zazaki.de ve www.zazaki.net de Zazaca eserler ve bunların bibliyografyası konusunda üzerinde durulması gereken web siteleridir.

dönemden itibaren ağırlık kazanmaya başlamıştır. Modern edebiyatın ağırlık kazanmaya başladığı bu yeni dönemde, Zazaca eserlerin sayısı da artmaya başlamıştır. Günümüzde ise bu artış çok ileri bir düzeyde olmasa da gelecek için bir umut vaat etmektedir. Zira günümüzde dahi bir yılda basılan Zazaca eser sayısı otuz-kırk ile ifade edilmektedir. Bu rakam bir dilin yaşaması, korunması ve geniş kitlelere ulaşabilmesi için oldukça düşük bir orandır.

Zazaca ile ilgili bir diğer sorun ise basılan kitapların çok fazla duyulmaması, bilinmemesi ve okunmamasıdır. Hatta bazı eserler müellifi tarafından fotokopi yoluyla basılmış ve ancak çevresindeki insanlar bunu temin edebilmişlerdir. Özellikle Avrupa'da basılan eserler de çok fazla bilinmemekte ve temin edilememektedir. Türkiye'de ise son dönemlerde artan yayın sayısına karşın, istenilen düzeyde bir satış ve okunma oranı görülmemektedir. Zazaların Zazacaya karşı ilgisiz kalması, Zazaca okuma-yazma oranının düşük olması, bazı eserlerin kişisel baskı olması ve dağıtımının yapılmaması, asimilasyon süreci sonrasında toplum ile dil arasındaki bağın kopartılması bunun temel etmenleri arasında yer almaktadır.

2. Yazım Türüne Göre Zazaca Eserler

Bu çalışmada Zazaca eserler ile ilgili on sekiz farklı tür bulunmaktadır. Bunlar; anı, antoloji, araştırma, biyografi, çocuk edebiyatı, deneme, destan, dilbilgisi, dinî, folklor, hikaye, mizah, roman, röportaj, seyahatname, tiyatro, sözlük ve şiir şeklinde sıralamak mümkündür.

Anı, araştırma, biyografi gibi daha çok araştırma ve incelemeye dönük Zazaca eserlerin sayısı oldukça azdır. Bu alandaki eserler de daha çok yakın zamanda kaleme alınmıştır. Dinî metinler veya eserler Zazaca'nın en eski yazılı eserleridir. Dinî eserler arasında mevlitler ön plana çıkmaktadır. Zazacanın eğitim hayatına dâhil olması ile birlikte, çocuk edebiyatı eserlerinin de ağırlık kazanmaya başladığı görülmektedir. Dilbilgisi ve sözlük çalışmaları, Zazacada en fazla eser verilen türlerdendir. Her iki türde de verilen eserlerde ortak bir yazımdan ve gramer kurallarından bahsetmek mümkün değildir. Gramer kitapları çoğunlukla bölgesel bir nitelik arz etmekte ve kaleme alan kişinin, yaşadığı bölgenin dil özelliklerini yansıtmaları şeklinde ele alınmışlardır. Aynı durum sözlükler için de geçerlidir.

Modern türlerden biri olan roman, Zazaca yazımına son dönemlerde girmiş bir türdür. Verilen eser sayısı çok olmamakla birlikte, yavaş yavaş yaygınlık kazanmaktadır. Yayımlanan romanlar arasında çeviri romanlar da yer almaktadır. Modern türler içerisinde en önemli yeri hikâye ve şiir almaktadır. Özellikle hikâye Zazaca için modern edebiyatın en önemli kaynağı sayılmaktadır. Halk edebiyatı ürünleri de derlenmekte ve yayımlanmaktadır.

Bu bibliyografik çalışmada, 306 eserin künyesine yer verilmiştir. Zaza- ca eserleri, yazılı türlerin alfabetik sıralamasına göre şu şekilde sıralamamız mümkündür:

2.1. Anı / Hatıra

Cemal TAŞ, *Roê Kirmanciyê*, Tij Yayınları, İstanbul 2007.

Wedat KAYMAK, *Welîyê Hediki - Peyeyê Şêx Seîdî û Ez Qelbînij*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2012.

2.2. Antoloji

Berfin JÊLE, *Antolojiyê Sairunê Dîna*, Belge Yayınları, İstanbul 2014.

Faruk İREMET, *Antolojiyê Hozanwanê Swêdi*, İremet Yayınları, Stockholm 1995.

Koyo BERZ, *Namdarê Sêwewegî*, İremet Yayınları, Stockholm 1995.

Munzur ÇEM, *Antolojiyê Hikayanê Kirmanckî (Zazakî)*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Li Stockholmê, Stockholm 2005.

2.3. Araştırma / İnceleme

Cefo ÇAREKIZ, *Bava Gul*, Tij Yayınları, İstanbul 1999.

Cefo ÇAREKIZ, *Qoçgiri u Qerebel*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Hıdır EREN, *Dêsim Ra Jü Pelge: Zeramege*, Usar Yayıncılık, İstanbul 2013.

Koyo BERZ, *Begê Dımiliyan*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Memê JÊLE, *Khalmemo Sır*, Tij Yayınları, İstanbul 2003.

Nadire GÜNTAŞ ALDATMAZ, *Folklorê Kirmancan Ser o*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.

2.4. Biyografi

Doğan KARASU, *Dinya d' Yo Darê Ma*, Vate Yayınları, İstanbul 2012.

Hamdi ÖZYURT, *Sedefe*, Stockholm 2000.

Haydar İŞİK, *Memik Axawo Dêrsimij*, (Zazacaya çeviren Mihem Himbêlij), APEC Yayınları, Stockholm 1994.

Munzur ÇEM, *Hotay Serra Usifê Qurzkizî*, Deng Yayınları, İstanbul 2002.

Sevim AYDIN, *Deyîrbazê Dêrsimî Saît Bakşî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

2.5. Çocuk Edebiyatı

Alan DİLPAK, Lerzan JANDİL, *Kermo Çimvêşan*, Berlin 2011.

Alan DİLPAK, Lerzan JANDİL, *Pirtûkê Wêneyan Bi ABC*, Rewşen Yayıncılık, Stockholm 1993.

Alan DİLPAK, Lerzan JANDİL, *Wendene Roştî ya*, Rewşen Yayıncılık, Berlin 1995.

Alan DİLPAK, Lerzan JANDİL, *Xiznaya Çekuyan 1*, İnstitütê Ziwan û Kulturê Kirmancî (Zaza), Berlin 2012.

Alan DİLPAK, Lerzan JANDİL, *Xiznaya Çekuyan 2*, İnstitütê Ziwan û Kulturê Kirmancî (Zaza), Berlin 2012.

Efendi YILDIZ, *Pasa u Vilikê Usari*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Eren KILIÇ, *Koramore*, Almanya 2014

Gunilla WOLDE, *Emaya Eksî*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2007.

Gunilla WOLDE, *Emma Şina Tixtordê Dindanan Heti*, (Zazacaya çeviren Haydar DİLJEN), APEC Yayınları, Stockholm 1997.

Gunilla WOLDE, *Kreşa Emma*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2007.

Gunilla WOLDE, *Tûte Bi Pişê Kay Keno*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2007.

Gunilla WOLDE, *Tûte Hurdî yo*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2007.

Gunilla WOLDE, *Tûte û Malîne*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2007.

Gunilla WOLDE, *Tûte yo Pasta Virazeno*, (Zazacaya çeviren Haydar DİLJEN), APEC Yayınları, Stockholm 1997.

Gunilla WOLDE, *Tûte yo Şino Teber*, (Zazacaya çeviren Haydar DİLJEN), APEC Yayınları, Stockholm 1997.

Hakkı ÇİMEN, *Pıtwezîr*, Almanya 2011.

Hakkı ÇİMEN, *Axaê Niske*, Anadolu Yayınevi, Almanya 2013.

Hamdi ÖZYURT, *Dergûş Çira Bermeno*, Vate Yayınevi, İstanbul 2005.

Hamzi ÖZYURT, *Lajeko Zimbelîn*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.

Haydar DİLJEN, *Ziwanê Ma Alfaba*, Diljen Yayınları, İstanbul 1996.

Hesen DİLAWER DÊRSİM, *Estareyê Asmênê Ma*, Aram Yayınları, İstanbul 2014.

Kamer SÖYLEMEZ, Eren KILIÇ, *ABCê Ma*, İstanbul 2010.

Kamer SÖYLEMEZ, Eren KILIÇ, *Hacetî û Qavî*, İstanbul 2010.

Kamer SÖYLEMEZ, Eren KILIÇ, *Heywanê Ma*, İstanbul 2010.

Kamer SÖYLEMEZ, *Yemosa Kokime û Mesela Kartolan*, Almanya 2014.

Kamer SÖYLEMEZ, Eren KILIÇ, *Zerzewat û Yemîs*, İstanbul 2010.

Lotta OLSSON, Maria JÖNSSON, *Morîs Berberî Het*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Lotta OLSSON, Maria JÖNSSON, *Morîs Keyeyî Ewnûyêno*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Lotta OLSSON, Maria JÖNSSON, *Morîs Merga Girde de*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Lotta OLSSON, Maria JÖNSSON, *Morîs û Serê Sibayî*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Mehmûd NÊŞÎTE, *Biza Kole Asnawî Kena*, Enstîtuya Kurdî Ya Amedê, Diyarbakır 2010.

Mehmûd NÊŞÎTE, *Luya Risîyaye û Ap Elî*, Enstîtuya Kurdî Ya Amedê, Diyarbakır 2010.

Mehmûd NÊŞÎTE, *Rodî*, Hiva Yayınları, Diyarbakır 2014.

Mehmûd NÊŞÎTE, *Qehremanîya Vîta Zingure*, Enstîtuya Kurdî Ya Amedê, Diyarbakır 2010.

Mihemed MALMÎSANIJ, *Rindê Baxçeyê Kaloyî De*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Mihemed MALMÎSANIJ, *Rindê Heywanan Nas Kena*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Mihemed MALMÎSANIJ, *Rindê û Keyeyê Xo*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Mihemed MALMÎSANIJ, *Rindê Kincan Xo ra Dana*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Mihemed MALMÎSANIJ, *Rindê Vana Ê Min a*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Sven NORDQVÎST, *Findo Cîya Beno*, APEC Yayınları, Stockholm 2012.

Thommas TÎDHOLM, Anna CLARA, *Ture Roşeno û Ewnîyêno*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Thommas TÎDHOLM, Anna CLARA, *Va Tureyî Hewa Fînenno*, (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2009.

Ulf LÖFGREN, *Rindo Kincanê Xo Şuweno* (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), APEC Yayınları, Stockholm 2008.

U. PULUR, *Elifba Zazaki*, Tij Yayınları, İstanbul 2008.

Yaşar ARATEMÜR, *Elifbayê Zazaki*, Pêrî Yayınları, İstanbul 2010.

2.6. Deneme

Cefo ÇAREKIZ, *Domanê Qoçgiriye*, Tij Yayınları, İstanbul 2005.

Hüseyin AYGÜN, *Eve Tarîxê Ho Têri Amaene*, Tij Yayınları, İstanbul 2007.

2.7. Destan

Roger LESCOT, *Bi Kirdkî/Zazakî Memê Alan* (Zazacaya çeviren R. LEZGİN, N. CELALÎ), Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.

2.8. Dil Bilgisi / Gramer

C.M. JACOBSON, *Rastnustena Zonê Ma - Zazaca Yazım Klavuzu*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

C. M. JACOBSON, *Zazaca Okuma Yazma El Kitabı*, Tij Yayınları, İstanbul 1999.

Çeko KOCADAĞ, *Razarê Dımilki-Türkçe Açıklamalı Zazaca Gramer*, Almanya 1997.

Deniz GÜNDÜZ, *Kirmancca/Zazaca Dil Dersleri*, Vate Yayınevi, İstanbul 2006.

Fahri PAMUKÇU, *Gramerê Zazaki*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Harun TURGUT, *Türkçe Açıklamalı Zazaca Dilbilgisi*, Tij Yayınları, İstanbul 2009.

Haydar ŞAHİN, *Ebe Vatena Tırki Kıtabe Musaena Zazaki-Türkçe Açıklamalı Zazaca Öğrenme Kitabı*, Fam Yayınları, İstanbul 2013.

Hakkı ÇİMEN, *Zazaki Wendis u Nostis 1+ 2*, Anadolu Yayınevi, Almanya 2014.

Hakkı ÇİMEN, *Zazaki Kıtavê Gureaişi 1+ 2*, Anadolu Yayınevi, Almanya 2014.

Koyo BERZ, *Gramerê Zazaki*, İremet Yayınları, Stockholm 2002.

İdris YENOK SOLMAZ, *Gramerê Kirmanckiyo Asano Pratik - Pratik Kolay Dersimce Gramer*, Fam Yayınları, İstanbul 2014.

Mesut KESKİN, *Zazaca Dil Kursu, Kuzey Zazacası Pülümür Ağzı*, www.zazaki.de, 2014.

Mesut KESKİN, *Zonê Ma Zanena?*, Geoaktif Yayınları, İstanbul 2012.

Mihemed MALMİSANIJ, *Kürtçe'de Ses Değişimi*, Vate Yayınevi, İstanbul 2013.

Munzur ÇEM, *Türkçe Açıklamalı Kirmancca (Zazaca) Gramer*, Deng Yayınları, İstanbul 2013.

Roşan LEZGİN, *Dersê Ziwani*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2012.

Roşan LEZGİN, *Ji Bo Kurmancan Bi Awayê Muqayeseyî: Gramera Kirdkî (Zazaki)*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

Sebahattin GÜLTEKİN, *Ro Ser Zarawaya Kirmancki Xebata Grameri*, İstanbul Kürt Enstitüsü Yayınları, İstanbul 2010.

Seid VEROJ, *Veracêkerdena Gramerê Zazakî û Kurmancî/Hevberkirina Gramera Zazakî û Kurmancî*, Ava Yayınları, İstanbul 2014.

Serkan OĞUR, *Farsça-Zazaca-Kirmancca Mukayeseli Gramer ve Temel Sözlük*, Yazılama Yayınevi, İstanbul 2014.

Serkan OĞUR, *Zazakî/Kirmanckî Destûr (Gramer) Be Qesey Kerdenê*, Yazılama Yayınevi, İstanbul 2014.

Turan ERDEM, Orhan ERDEM, *Dersên Kurdi-Zazaki û Sonuki*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2012.

VATE ÇALIŞMA GRUBU, *Raştnuştîşê Kirmanckî (Zazakî)*, Vate Yayınevi, İstanbul 2005.

2.9. Dinî Eserler (Mevlid, Siyer, Divan, Meal)

Bediüzzaman Said Nursi, *Mûcîzeyê Ehmediye (Zazacaya çeviren Mehmet YERGİN)*, Zehra Yayıncılık, İstanbul 2014.

Bediüzzaman Said Nursi, *Rîsaleya Birariye (Zazacaya çeviren Serdar BEDİR-XAN)*, Zehra Yayıncılık, İstanbul 2014.

Bediüzzaman Said Nursi, *Rîsaleya Nêweşan (Zazacaya çeviren Bedirxan İSLAMOĞLU)*, Zehra Yayıncılık, İstanbul 2014.

Bediüzzaman Said Nursi, *Rîsaleyê Îxlasî (Zazacaya çeviren Serdar BEDİR-XAN)*, Zehra Yayıncılık, İstanbul 2014.

Bediüzzaman Said Nursi, *Vateyê Qijekî (Zazacaya çeviren Serdar BEDİR-XAN)*, Zehra Yayıncılık, İstanbul 2014.

Bilal-Feqi ÇOLİĞ, *Mewlîdê Peximbêr - Qey Tutonê Zazon*, Diwan Yayıncılık, İstanbul 2012.

Ehmedê XASÎ, *Mewludê Nêbi*, Lityografya Matbaası, Diyarbakır 1899.

Feqi ÇOLİĞ, *Tefsîrê Qur'onê Kerîm Zazakî*, Astun Neşriyat, İstanbul 2014.

Hesen EN-NEDVÎ, *Qê Tûton Hikayet û Cuyayîşê Peximberon (Zazacaya çeviren Feqi ÇOLİĞ)*, Diwan Yayıncılık, İstanbul 2013.

Mılla Cımayo BABIJ, *Sîyerê Nebî*, Nûbihar Yayınları, İstanbul 2009.

Molla Ehmedê XASÎ, *Mewlid*, (Transkripsiyon W. K. MERDİMİN), Hivda İletişim, İstanbul 2008.

Molla Ehmedê XASÎ, *Mewlidê Kirdî*, (Transkripsiyon Roşan LEZGİN), Nûbihar Yayınları, İstanbul 2013.

Molla Ehmedê XASÎ, *Mewlûdê Nebî*, (Transkripsiyon MİHANÎ), Fırat Yayınları, İstanbul 1994.

Molla Kamil PUEXÎ, *Mewlidi Nebi*, İstanbul 2003.

Molla Mehemed Ali HUNÎ, *Mewlid*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.

Molla Mehemedê MURADAN, "Mewlidî Zazakî", *Vate*, İstanbul, Payiz 2003, s.18-32.

Molla Muhammed KAVARÎ, *Mewlûdî Zazaki*, İstanbul 2005.

Usman Efendiyo BABIJ, *Biyîşê Pêxemberî*, (Transkripsiyon Mihemed MAL-MİSANIJ), *Hêvî Dergisi*, 4.Sayı, Fransa 1985.

Saidê Nursi, *Vateyê Qijkekî* (Zazacaya çeviren Serdar BEDÎRXAN), Nûbihar Yayınları, İstanbul 2010.

2.10. Folklor/Halk Edebiyatı

Ali Aydın ÇİÇEK, *Sayê Marû-Estanikanê Xinis û Tekmanî Ra*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.

Ali BEYTAŞ, *Şaîsmayîl (Estanikanê Gimgimî Ra)*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.

Akman GEDİK, *Gimgim Zerreyê Ma De*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.

Çetin SATICI, *Şalîl û Bilbil*, Köln 2007.

Efendi YILDIZ, *Pasa Vilikê Usar*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Feyza ADABEYİ, *Estanekanê Sêwreği Ra*, Vate Yayınevi, İstanbul 2005.

Hawar TORNECENGİ, Mustafa DÜZGÜN, *Tayê Lawikê Dêrsimi*, Berhem Yayınları, Ankara 1992.

Hesen UŞÛN, *Lawikê Dêrsimi-1*, Almanya 1992.

Hesen UŞÛN, *Lawikê Dêrsimi-2*, Almanya 1992.

Hüseyin BALLIKAYA, *Dêvo Kor, Estanikanê Gimgimî Ra*, Vate Yayınevi, İstanbul 2010.

Hüseyin BALLIKAYA, *Hemedok*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.

Hüseyin ÇAKMAK, *Sanika Keçeleki*, Kalan Yayınları, Ankara 2011.

İsmet BOR, *Vistonikê Dadîye Mi*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

İhsan ESPAR, *Tanî Estanikî û Deyîrê Ma*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.

Koyo BERZ, *Ewro Şori Meştî Bêri*, İremet Yayınları, Stockholm 1996.

Koyo BERZ, *Na Xumxuma*, Jina Nû Yayınları, 1988.

Koyo BERZ, *Sîyamed û Xeca*, APEC Yayınları, İsveç 1993.

Memê KOÛKORTA, *Berxa Mi Xerîbîye De*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.

Memê KOÛKORTA, Hamdi ÖZYURT, *Daka Pire u Lüya Dızde*, Tij Yayınları, İstanbul 1998.

Mihemed MALMİSANIJ, *Folklorê Ma Ra Çend Numûney*. Jina Nû Yayınları, 1991.

Mihemed MALMİSANIJ, *Pîre û Luye*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Mihani LİCOKİC, *Sanikan û Deyîranê Licê Ra*, Vate Yayınevi, İstanbul 2007.

Munzur ÇEM, *Luye Bê Biza Kole Ra*, Komkar Yayınları, Köln 1998.

Munzur ÇEM, *Tayê Kilamê Dêrsimî*, Stockholm 1993.

Murat ÇİÇEK, *Mêşa Dengize*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.

Nadire GÜNTAŞ ALDATMAZ, *Sanikanê Mamekîye Ra*, Mardin Artuklu Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Yayınları, Mardin 2013.

Kadri YILDIRIM, İbrahim BİNGÖL, Roşan LEZGİN, *Edebîyatê Kirmanckî Ra Nimûneyî*, Mardin Artuklu Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Yayınları, Mardin 2012.

Rosan HAYIG, *Mahmeşa*, Tij Yayınları, İstanbul 2007.

Roşan LEZGİN, *Sanikanê Dîyarbekirî Ra Guldesteyêk*, Enstîtuya Kelepûrê Kurdî, Duhok 2009.

Samed BEHRENGÎ, *Jü Şeftaliye Hazar Şeftali* (Zazacaya çeviren Hawar TORNÊCENGÎ), Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Siyamend MÎRVANÎ, *Kal Mûsênî Zeydûnû*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.

Seyidxan KURIJ, *Arwûn û Lûy-Sonikî Çoligî*, Nûbihar Yayınları, İstanbul 2014.

Seyidxan KURIJ, *Deyîrê Çewlîgî*, Nas Ajans, İstanbul 2014.

Seyidxan KURIJ, *Filît û Gulîzar*, Weqfa Kurdî Ya Kulturî Stockholmê, Stockholm 2004.

Seyidxan KURIJ, *Wayê Hot Birayûn-Sanikan û Deyîranê Çewlîgî Ra*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2002.

Suphi AYDIN, *Henarek*, APEC Yayınları, Stockholm 2013.

VATE DERGİSİ, *Sanikê Vateyî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2009.

Vedat DALOKAY, *Bıza Kole* (Zazacaya çeviren Hawar TORNÊCENGÎ), Tij Yayınları, İstanbul 2000.

Wedat KAYMAK, *Istanekê Zazaki-Zazaca Hikâyeler*, Heddekel Yayınevi, Stockholm 1994.

Xal ÇELKER, *Welat Ra Şanikê Şani*, Tij Yayınları, İstanbul 2005.

2.11. Hikâye / Öykü

Abdullah ESEN, *Kuçeya Hunerî*, Avesta Yayınları, İstanbul 2012.

Ahmet CANA, *Meselê/Hikâyeler*, Asil Yayın Dağıtım, 2010.

Ahmet SAY, *Ca Yo Ke Tîj Ti Ra Bena Vila-Hikayeyê Çewlîgî*, (Zazacaya çeviren Seyidxan KURIJ), Evrensel Basım Yayın, İstanbul 2013.

Ali Aydın ÇİÇEK, *Lêl*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.

Ali Aydın ÇİÇEK, *Teberik*, Vate Yayınevi, İstanbul 2010.

Ali BEYTAŞ, *Solê Sûrî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.

Ali Rıza KALAN, *Lêlê Şodirî de Yew Rayîrwan*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.

- Antoine DE SAÏNT, *Şazadeo Qıckek*, (Çeviren Mesut Keskin), Almanya 2009.
- Bedriye TOPAÇ, *Bero Sûr*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2012.
- Burçin BOR, *Hêvîya Macire*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Deniz GÜNDÜZ, *Hîkayeyê Koyê Bîngolî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.
- Enwer YILMAZ, *Ti Dejêko Bêwayîr î*, Tevn Yayınları, İstanbul 2014.
- Erkan TEKİN, *Sewdaya Belekine*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Franz KAFKA, *Bedilîyayîş* (Zazacaya çeviren Jêhatî Zengelan), Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Faysal BOZKURT, *Estanekan de Cuyayîşî Ma*, J&J Yayınları, Diyarbakır 2014.
- Hakkı ÇİMEN, *Budelaê Gırşi*, Pir Yayınları, İstanbul 1996.
- Hamdi ÖZYURT, *Divdiv*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2002.
- Hikmet ÇALAĞAN, *Ters*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Hüseyin KARAKAŞ, *Omid Esto*, Vate Yayınevi, İstanbul 2006.
- Hüseyin KARAKAŞ, *Zere Ra*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.
- Jehati ZENGELAN, *Gorse*, Vate Yayınevi, İstanbul 2007.
- İhsan ESPAR, *Beyî Se Bena?*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.
- İsmet BOR, *Estareyê Koyê Hesarî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.
- Kemal ASTARE, *Cer Hard, Cor Asmen*, Doz Yayınları, İstanbul 1994.
- Kemal ASTARE, *Gulbahare*, Bonn 1995.
- Kemal ASTARE, *Zonê Gulu de Qesei*, Kalan Yayınları, Ankara 2011.
- Lorin DEMİREL, *Vîndîbîyaye*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Medet CAN, *Hêgayo Bêwahêr*, Kayhan Matbaacılık, İstanbul 2012.
- Mehmûd NÊŞİTE, *Çakêto Sipî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.
- Memê KOÊKORTA, *Reuka Doy*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.
- Mikail ASLAN, *Hayig*, Fam Yayınları, İstanbul 2013.
- Munzur ÇEM, *Hewnê Newroze*, Vate Yayınevi, İstanbul 2005.
- Murad CANŞAD, *Hesê Mişî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Murad CANŞAD, *Xafilbela*, Vate Yayınevi, İstanbul 2008.
- Nadire GÜNTAŞ ALDATMAZ, *Pîye Mi Kemane Cinitêne*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Roşan LEZGİN, *Binê Dara Valêre De*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2012.
- Roşan LEZGİN, *Ez Gule Ra Hes Kena*, Vate Yayınevi, İstanbul 2007.

Roşan LEZGİN, *Halîn*, Komal Yayınları, İstanbul 2006.

Roşan LEZGİN, *Tarîyûya Adirî De*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2012.

Serdar ROŞAN, *Dara Gozê*, Doz Yayınları, İstanbul 2005.

Seyidhan KURIJ, *Grev*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

Şeyda ASMİN, *Zeman Sey Fekê Kardî Bî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

Ömer Faruk ERSÖZ, *Berenge*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

Yismayil MİRZA, *Hedîrê Mı Nino*, İstanbul 2011.

Yismayil MİRZA, *Hevalê Roza Tenge*, İstanbul 2013.

Zülfükar AYYILDIZ, *Hersê Zerrî*, Şanlıurfa 2014.

2.12. Mizah/Fıkra/Bilmece

Daimi DOĞAN, *Huyayîş Karode Şorişgêrane yo*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.

İlhami SERTKAYA, *Tayê Bihuyîme*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.

Kemal ASTARE, *Musqulki u Kai*, Zed Yayınları, İstanbul 1996.

Mustafa DÜZGÜN, Muzır COMERD, Hawar TORNÊCENGİ; *Dêrsim de Dwayi, Qesê Pi-Kalkan, Erf u Mecazi, Çibenoki, Xeletnaeni*, Ankara 1992.

VATE DERGİSİ, *Nika Wextê Huyayîşî yo*, Vate Yayınları, İstanbul 2008.

Xal ÇELKER, *Ebe Yaraniye Kewtime Rae*, Tij Yayınları, İstanbul 1998.

2.13. Roman

Cengiz ASLAN *Morber*, Kardelen Yayıncılık, İstanbul 2011.

Daniel DEFOE, *Robinson Crusoe* (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), Stockholm 2005.

Deniz GÜNDÜZ, *Kalaşnikof*, Vate Yayınevi, İstanbul 2013.

Deniz GÜNDÜZ, *Kilama Pepûgî*, Vartan Yayınevi, Ankara 2000.

Deniz GÜNDÜZ, *Soro*, Vate Yayınevi, İstanbul 2010.

Hesen DİLAWER DÊRSİM, *Deyndar*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.

Hraçya KOÇAR, *Hesrete* (Zazacaya çeviren Sait ÇİYA, Xal ÇELKER), Tij Yayınları, İstanbul 1999.

İlhami SERTKAYA, *Kilama Şilane*, Pêri Yayınları, İstanbul 2007.

İlhami SERTKAYA, *Sosine û Gulîzare*, Vate Yayınevi, İstanbul 2013.

Jehati ZENGELAN, *Zifqêra Berî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2009.

Maksim GORKİ, *Karkerê Noni* (Zazacaya çeviren Kemal AKAY), Tij Yayınları, İstanbul 1999.

Medet CAN, *Barkerdena Zerrî*, Kayhan Matbaacılık, İstanbul 2012.

Munzur ÇEM, *Gula Çemê Pêrre*, Vate Yayınevi, İstanbul 2007.

Sait ÇİYA, *Her Çi Beno Sanke*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Victor HUGO, *Notre Damea Parîsî* (Zazacaya çeviren J. İhsan ESPAR), Stockholm 2005.

Yismayil MİRZA, *Silema-1*, Maya Matbaası, İstanbul 2004.

2.14. Röportaj

Hakkı ÇİMEN, *Torne Sey Rızay Qesey Keno*, Pir Yayınları, İstanbul 1997.

Hıdır AYAÇ, *Danoğê 38i*, Tij Yayınları, İstanbul 2009.

Hüseyin ÇAĞLAYAN, *38 Ra Jü Pelge*, Tij Yayınları, İstanbul 2003.

Mehmet GÜLMEZ, *Dersim'ra ve Dare Estene Seyit Rıza*, Zed Yayıncılık, İstanbul 1996.

Mihemed MALMİSANIJ, *Mi Şêx Seîd Dî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2009.

Munzur ÇEM, *Kulê 38i*, Komkar Yayınları, Köln 1998.

VATE DERGİSİ, *Veng û Vate*, Vate Yayınevi, İstanbul 2009

2.15. Seyahatname

ANDRANİK, *Dêrsim, Raywanî û Cografya*, (Zazacaya çeviren Roşan LEZ-GİN), Vate Yayınevi, İstanbul 2010.

2.16. Sözlük

Abdurrahman UÇAMAN, Seid VEROJ, *Ferheng-Vajname: Kurmancî-Hewramanî-Dimilî-Senendajî*, War Yayınları, İstanbul 2002.

Ahmet KASIMOĞLU, *Ferhanga Navên Nebatan A Kurdî-Kürtçe Bitki Adları Sözlüğü*, Mardin Artuklu Üniversitesi Yaşayan Diller Enstitüsü Yayınları, Mardin 2013.

Ali EKİCİ, *Türkçe-Zazaca Sözlük*, Kardelen Yayıncılık, İstanbul 2010.

Çeko KOCADAĞ, *Kirmanckî (Zazakî)-Kurmancî, Kurmancî-Kirmanckî (Zazakî) Ferheng*, Komkar Yayınevi, Berlin 2010.

Harun TURGUT, *Türkçe-Zazaca Sözlük*, Do Yayınları, İstanbul 2008.

Harun TURGUT, *Zazaca-Türkçe Sözlük*, Tij Yayınları, İstanbul 2001.

Hüseyin ÇAKMAK, *Türkçe-Dersimce (Kirmanckî/Dımulki/Sobê) Sözlük*, Kalan Yayınları, Ankara 2004.

İbrahim BUKAN, *Zazaca-Türkçe Atasözleri ve Özlü Sözler*, Seresur Yayınevi, Ankara 2011.

Kamber AKBALIK, *Ferhengê Kirmanckî-Tırki/Türkçe-Kirmanckî Sözlük*, El Yayınları, İstanbul 2011.

Mehmet AYDAR, *Zazaca-Türkçe Sözlük*, Doruk Yayıncılık, İstanbul 2003.

Mesut ÖZCAN, *Dersim (Zaza) Atasözleri*, Kaynak Yayınları, İstanbul 1992.

Mesut ÖZCAN, *Zazaca-Türkçe Sözlük*, Kaynak Yayınları, İstanbul 1997.

Mihemed MALMİSANIJ, *Ferhengekê Kirdkî-Pehlevkî-Kurmanckî*, Stockholm 1997.

Mihemed MALMİSANIJ, *Zazaca-Türkçe Sözlük/Ferhengê Dımılki-Tırki*, Jina Nû Yayınları, Uppsala 1987.

Munzur ÇEM, *Ferhengê Kurdî-Tırkî (Zazakî)*, Stockholm 1994.

Musa CANPOLAT, *Zazaca-Türkçe Sözlük*, Can Matbaacılık, İstanbul 2006.

Mustafa BALI, *Ferheng Zazakî-Tırkî/Zazaca-Türkçe*, Berdan Matbaası, Diyarbakır 2013.

Orhan ERDEM, Turan ERDEM, *Zazakî-Tırkî/Tırkî-Zazakî Ferheng*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2006.

Osman ASLANOĞLU, Bedirhan İSLAMOĞLU, Zeki GÜRÜR, Hayrullah ACAR, Evren ASLANOĞLU (Komisyon), *Ferhenga Pirzimanî*, Nûbihar Yayınları, İstanbul 2011.

Roşan HAYIG, Brigitte WERNER, *Zazaca-Türkçe/Türkçe-Zazaca Sözcük Listesi*, Tij Yayınevi, İstanbul 2012.

Roşan LEZGİN, *Ferhenê Îdyomanê Kurdkî (Kirmanckî/Zazakî)*, Vate Yayınevi, İstanbul 2005.

Roşan LEZGİN, *Türkçe-Kürtçe (Zazaca) Sözlük, Ferheng Kurdî (Zazakî)-Tırkî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.

Seid VEROJ, *Ferheng: Kurmancî-Dimilî-Tırkî/Tırkî-Kurmancî-Dimilî*, War Yayınları, İstanbul 2003.

VATE ÇALIŞMA GRUBU, *Ferhengê Kirmanckî (Zazakî)-Tırkî, Kirmancca (Zazaca)-Türkçe Sözlük*, İstanbul 2009.

VATE ÇALIŞMA GRUBU, *Türkçe-Kirmancca (Zazaca) Sözlük, Ferhengê Tırkî-Kirmanckî (Zazakî)*, İstanbul 2009.

VATE ÇALIŞMA GRUBU, *Ferheng/Sözlük Türkçe-Kirmancca/Kirmanckî-Tırkî (Cep Boy Sözlük)* Vate Yayınevi, İstanbul 2013.

Zılfı SELCAN. *Qese u Qesê Virênu Leksikon*, Tunceli Üniversitesi Yayınları, Tunceli 2013.

Zülfükar AYYILDIZ, *Vatenên Verênandê Ma-Zazaca Atasözleri ve Deyimler*, Elif Matbaası, Şanlıurfa 2013.

2.17. Şiir

Akman GEDİK, *Roj Ma De Şewle Dano*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.

Ali Himmet DAĞ, *Mısaibê Mı Mase*, Hollanda 2002.

- Ali ŐEKER, *Hayleme-Kilama Vayî*, İzmir 2011.
- Berfin JÊLE, *Çimê Eşqî To Dero*, Pêri Yayınları, İstanbul 2013.
- Bedriye TOPAÇ, *Wextê Heskerdişî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Çetin SATICI, *Azebe*, Si Yayınları, İstanbul 2002.
- Çetin SATICI, *Roja Sipîye*, Elma Yayınları, İstanbul 2003.
- Deniz DOĞAN, *Gulsaê*, Tij Yayınları, İstanbul 2013.
- Deniz DOĞAN, *Perperik*, Tij Yayınları, İstanbul 2010.
- Deniz GÜNDÜZ, *Xapxapik*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Ehmed ARİF, *Mi Hesreta To Ver Qeydûbendî Kerdî Kehan*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Eziz GUL, *Dalpeya Cemedjeyên*, Aram Yayınları, İstanbul 2013.
- Fahri ERGUN, *Diza Sêregî*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2010.
- Fahri ERGUN, *Na Fin Do Bibo*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Fahri ERGUN, *Zuwan Vinîbose*, Arya Yayıncılık, İstanbul 2012.
- Faruk İREMET, *Zeritenuk*, İremet Yayınları, Stockholm 1996.
- Hawar TORNÊCENGÎ, *Rozê Yena*, Tij Yayınevi, İstanbul 1999.
- Hasan YILDIZ, *Pukeleka*, Tij Yayınları, İstanbul 2005.
- Hasan YILDIZ, *Xatır Be Tu*, Bezuar Kitaplığı, İstanbul 2014.
- Haspi AYDIN, *Sarcon Newi*, Hamburg 2014.
- İbrahim DOĞAN, *Heskerdena Mi*, 2013
- İlhami SERTKAYA, *Min Hesretan De Mevirde Meso*, Hollanda 2002.
- İlhami SERTKAYA, *Zerîya Min To De Mend*, Afiş Yayınları, Hollanda 2003.
- İhsan ESPAR, *Dilopê Zerrî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2008.
- İhsan ESPAR, *Sanikêka Heskerdişî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2014.
- Kamer SÖYLEMEZ, *Adir û Asme*, Piya Kitaplığı, İstanbul 1995.
- Kemal ASTARE, *Destur Bide*, Tij Yayınları, İstanbul 2003.
- Kemal ASTARE, *Gome*, Piya Kitaplığı, İstanbul 1995.
- Kemal ASTARE, *Gulistan*, Can Yayınları, İstanbul 2006.
- Kemal ASTARE, *Hazar Dengızê Zerrê Mı de*, Stockholm 1991.
- Koyo BERZ, *Dêrsım*, İremet Yayınları, Stockholm 1996.
- Koyo BERZ, *Kole Nêba*, İremet Yayınları, Stockholm 1995.
- Mahir ÇİÇEK, *Surbelek*, Yıldız Kitaplar, İstanbul 2013.
- Mahmud Arif AYÇİÇEG, *Ha Vaj Ha Vaj*, Kayhan Matbaası, İstanbul 2013.
- Memê KOÊKORTA, *Lawıka Cırê Vacı*, Medya Yayıncılık, İstanbul 1997.

- Memê JÊLE, *Sarei Gıney Goni Ro*, Tij Yayınları, İstanbul 2007.
- Mehmet Mehdi ÖZSOY, *Dîwan*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.
- Mihemed MALMİSANIJ, *Herakleitos*, Jına Nû Yayınları, Uppsala 1988.
- Mihani LICOKIC, *Axîne Min Welat*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2014.
- Mikail ASLAN, *Kılamê Çemi*, Tij Yayınları, İstanbul 2012.
- Newzat VALÊRÎ, *Dejê Nimateyî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2009.
- Nurettin DURMAN, *Tîjbazî*, (Zazacaya çeviren Hasip BİNGÖL), Erguvan Yayınevi, İstanbul 2012.
- Ömer Faruk ERSÖZ, *Kekû*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Ömer XEYAM, *Rubaiyat*, (Zazacaya çeviren Gulê MAYÊRA), Do Yayıncılık, İstanbul 2013.
- Sait ÇİYA, *Kıtabi Her Çi Nênusnenê*, Dersim Yayınları, İstanbul 2014.
- Rodi ZİNAR, *Çarîn-Çarikîy*, Tevn Yayınları, İstanbul 2010.
- Roşan LEZGİN, *Dêsan De Sûretê Ma Nimate*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Safiya PAK, *Xeribey ıd Keye dı*, İremet Yayınları, Stockholm 1997.
- W. K. MERDİMİN, *Dîwan*, Vate Yayınevi, İstanbul 2004.
- Wısv PİRBAB, *Derdê Hîris û Heştî*, Roşna Yayınevi, Diyarbakır 2013.
- Xal ÇELKER, *Duri Şiya Nezdi Ama*, Tij Yayınları, İstanbul 2000.
- XEYRÎ, *Kesreta Zerrê Mı*, Tij Yayınları, İstanbul 2003.
- Xıdırê BAŞI, *Gula Xizirî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2012.
- Zülküf KIŞANAK, *Delala Çimrengîne Rê Qesîdeyî*, Vate Yayınevi, İstanbul 2007.

2.18. Tiyatro

- Berfin ZENDERLİOĞLU, Mirza METİN, *Mêrdeyê Şewe* (Zazacaya çeviren Roşan LEZGİN), Avesta Yayınları, İstanbul 2011